Dünya ticareti 2005'te 10 trilyon doları geçti

Petrol fiyatlarındaki artış trendi nedeniyle, net petrol ihracatçısı konumundaki Afrika, Ortadoğu, Güney Amerika ve BDT ülkeleri, 2005'te en fazla ihracat artışı gerçekleştiren bölgeler oldu. Afrika ve Ortadoğu, dünya mal ticaretinde son 20 yıldaki en yüksek paya ulaştı

→ Güliz Demircan YÜCEL (A.A.)

Dünya ticareti 2005'de ilk kez 10 trilyon doları geçti. Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın, Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Ticaret Örgütü ve Asya Kalkınma Bankası raporlarına dayanarak hazırladığı değerlendirmeye göre, fiyat değişimlerinin etkisinin yansıtılmadığı nominal bazda ticaret rakamları ile dünya ticareti 2004 yılında yüzde 21 artış kaydederken, 2005 yılında yüzde 13 arttı ve ilk kez 10 trilyon doları geçti.

2004 yılında yüzde 19 artan hizmet ticareti ise 2005 yılında yüzde 11 artarak 2,4 trilyon dolar seviyesinde gerçekleşti.

Petrol fiyatlarındaki artış trendi nedeniyle, net petrol ihracatçısı konumundaki Afrika, Ortadoğu, Güney Amerika ve BDT ülkeleri 2005'de en fazla ihracat artışı gerçekletiren bölgeler oldu.

Afrika ve Ortadoğu, dünya mal ticaretinde son 20 yıldaki en yüksek paylarına ulaşırken, Avrupa'nın ticaret performansı, genel ekonomik performansı paralelinde zayıf seyretti, mal ve hizmet ihracat ve ithalat artışı diğer bölgelerin gerisinde kaldı. Kuzey Amerika'da ihracat artış hızı, dünya ortalamasının biraz altında kaldı.

TARIM ÜRÜNLERİNİN DÜNYA TİCARETİNDEKİ PAYI GERİLEDİ

Sektörel bazda dış ticaret gelişmeleri, büyük ölçüde fiyatlardaki gelişmeler doğrultusunda farklılık arz etti.

Gıda, tarımsal hammaddeler ve imalat sanayi ürünlerinin fiyatları durgun seyrederken, metal ve petrol fiyatlarında hızlı artışlar oldu ve böylelikle petrol ve diğer madencilik ürünlerinin dünya ticaretindeki payı 1985 yılından beri en yüksek seviyesine çıkarak yüzde 16'ya yükseldi. Tarım ürünlerinin dünya ticaretindeki payı ise tarihi en düşük seviyeye gerileyerek, yüzde 9 olarak gerçekleşti.

İmalat sanayi içinde en fazla ihracat değer artışı demir çelik ve kimyasallar sektörlerinde gözlenirken, bilgisayar ve elektronik ürünlere olan küresel talep yeniden güçlenmiş olsa da, söz konusu ürünlerde ticaret, genel imalat sanayiinden daha hızlı artmadı.

ÇİN EKONOMİSİ, ÜSTÜN BÜYÜME PEFRORMANSI GÖSTERDİ

2005 yılında yüzde 3,5 oranında büyüyen ABD ekonomisinin, 2006 yılında da yüzde 3,4 büyümesi öngörülürken, ABD'de yüksek şirket karları ve uygun mali koşullar iş dünyasında yatırımlar için olumlu bir görünüm ortaya koyuyor.

Avrupa ekonomisinde genelde bir toparlanma söz konusu iken, AB'nin 2005 yılı büyümesi yüzde 1,3 oldu. 2006 yılında avro bölgesinde büyüme beklentisi yüzde 2 dolayında öngörülüyor.

Asya, 2005 yılında yüzde 8,2 olarak büyürken, uygun küresel şartların devamı halinde, Japonya'da artış gösteren talep ile bölgenin 2006 yılında yüzde 7,9 büyümesi öngörülüyor.

Çin Halk Cumhuriyeti ekonomisi 2004 ve 2005 yıllarında üstün büyüme performansı gösterirken, bölge ortalamasının üzerinde yüzde 10,1 ve yüzde 9,9 oranında büyüme kaydetti.

2004 yılında yüzde 8,4 ile en yüksek büyüme hızına ulaşan BDT ülkelerinde büyüme oranı 2005 yılında yüzde 6,5 seviyesine geriledi.

UKRAYNA'NIN ETKİSİ

Ekonomik büyüme birçok önemli ülkede ivme kaybetse de Ukrayna'da ani yavaşlama, bölgenin büyüme rakamlarının gerilemesinde büyük ölçüde etkili oldu.

Rusya ve Kazakistan'da enerji sektöründe üretim artışının azalması, Ukrayna ve Kırgızistan'da siyasi ve ekonomik belirsizliklerin yatırımlar üzerindeki olumsuz etkileri de bölgede büyümenin yavaşlamasına katkı yaptı. Bölge cari işlemler fazlası verirken, enerji ihracatçısı ülkelerin fazlaları daha yüksek seviyede artış kaydetti.

AFRİKA'DA DURUM

Afrika'ya bakıldığında, Sahra altı Afrika'da ekonomik büyüme yüzde 5,5 olarak gerçekleşirken, Ortadoğu bölgesinde petrol ihracatçısı ülkeler 3 yıl art arda yüksek seviyede ihracat kazancı elde ettiler ve söz konusu dönemde ortalama büyüme oranı yüzde 5,9, cari işlemler fazlasının GSYİH'ya oranı ise yüzde 19 gibi oldukça yüksek bir seviyede gerçekleşti.

Petrol üretiminin tam kapasiteye yaklaşması göz önüne alınarak, 2006 yılında bölgede yüzde 5,7 oranında büyüme öngörülüyor.